

2020

Norsk institutt for
kulturminneforskning
Årsrapport

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Instituttet er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø som leverer samfunnsrelevant kunnskap til ulike aktører innen kulturarvsfeltet.

NIKU fokuserer på kulturarvsrelatert forskning og forskningsbasert oppdragsvirksomhet innen områder som arkeologi, bygningsvern, konservering, klimaendring, teknologibasert metodeutvikling, by- og arealplanlegging, miljøovervåkning, kulturmiljø og landskapsbruk, urfolk, Arktis og nordområdet.

NIKUs styre i 2020

- Torger Ødegaard, styreleder, rådmann i Hole kommune
- Ingebjørg Erikstad, styremedlem og nestleder, Vestland fylkeskommune
- Per Karlsen, styremedlem, Helse Vest.
- Tor Einar Fagerland, styremedlem, NTNU.
- Mette Bye, styremedlem, Trondheim kommune.
- Vibeke Vandrup Martens, styremedlem, NIKU.
- Tone Olstad, varamedlem, NIKU.
- Hilde Amundsen, styremedlem, NIKU.
- Elise Naumann, varamedlem, NIKU, fram til 31. mars, erstattet av Jan Magne Gjerde f.o.m. 1. april.

I henhold til NIKUs tidligere vedtekter er tre av disse medlemmene (Ødegaard, Erikstad og Karlsen) oppnevnt av Klima- og miljødepartementet.

Vedtektene ble endret i 2018, og de to nye eksterne medlemmene som kom inn i 2019 (Fagerland og Bye), er nominert av en valgkomité som har bestått av ekspedisjonssjef Einar Holtane, Klima og miljødepartementet, Svein Bjørberg, Multiconsult og Johannes Waage Løvhaug, Forskningsrådet.

NIKUs representanter er oppnevnt av de ansattes organisasjoner. NIKUs representanter er oppnevnt av de ansattes organisasjoner.

Administrerende direktør

Kristin Bakken

NIKU har i hele 2020 vært delaktig i konservering av kunst i Høyblokkka i Regjeringskvartalet. Foto: NIKU

Styrets årberetning 2020

NORSK INSTITUTT FOR
KULTURMINNEFORSKNING

Organisasjonsnummer: 985 767 769

Virksomhetens art

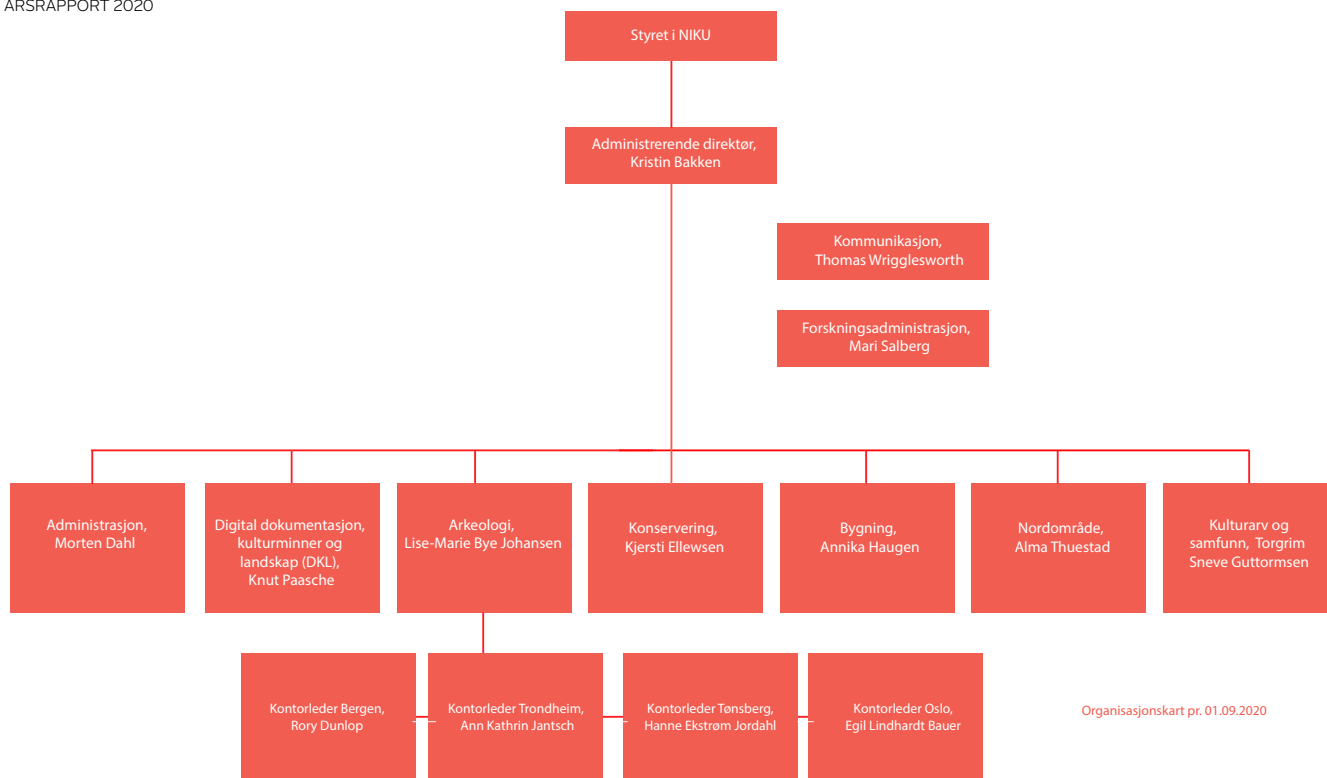
Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) ble opprettet som en selveiende stiftelse av Miljøverndepartementet i 1994. NIKU er et uavhengig forskningsinstitutt som utvikler og leverer kunnskap og tjenester til eiere, brukere og forvaltere av kulturminner og kulturlandskap og som leverer forskning på kulturarvfeltet

Instituttet skal være et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen kulturminneforskning. Instituttet skal drive forskning og utvikling

samt forskningsbasert oppdragsvirksomhet som undersøkelser, dokumentasjon, utredninger, konservering og rådgivning for kulturminneforvaltningen og andre relevante brukere i samfunnet. Det legges vekt på tverrfaglighet, både innen institusjonen og gjennom samarbeid med andre institusjoner.

NIKUs virksomhet drives fra hovedkontoret i Oslo og kontorsteder i Tromsø, Trondheim, Bergen og Tønsberg. De tre sistnevnte kontorene har ansvar for å utføre arkeologiske utgravninger i disse middelalderbyene, mens kontoret i Tromsø har et særlig fokus på kulturarv i nordområdene generelt, samt samfunn og urfolk i nordområdene.

NIKU driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører. Det omfatter by- og landskapsplanlegging, kritiske kulturarvstudier, middelalder-arkeologi, digital

kartlegging og modellering, konservering og bygningsvern. Det er en styrke for instituttet at det blir samarbeidet på tvers av NIKUs fagavdelinger for å levere gode resultater.

Ved utgangen av 2020 er NIKU organisert i seks fagavdelinger og en stabsavdeling. I september 2020 fikk Konserveringsavdelingen ny avdelingsleder da Kjersti Marie Ellewssen overtok for Ellen Hole. Ledergruppen er ellers den samme som i 2019.

Overordnet innledning

Annerledes-året 2020 ble preget av corona-situasjonen. Men NIKU bestod testen, og har taklet utfordringene som året bragte med seg på en måte som vitner om at organisasjonen er tilpasningsdyktig med dedikerte ansatte og ledere. Instituttet åpnet opp for hjemmekontor noen dager før den riksdekkende nedstengningen i mars, og har fulgt myndighetenes anvisninger både med hensyn til hjemmekontor, rutiner, reiser og hvordan feltarbeid skal gjennomføres.

Instituttet har likevel opprettholdt alle funksjoner gjennom året, har ikke gått til permitteringer, og virksomheten har greidd å gjennomføre både arkeologisk feltarbeid, konserveringsoppdrag i felt og på atelier, og ellers oppdrags- og forskningsaktiviteten. Instituttet var godt forberedt med hensyn til digitale system og

arbeidsplattform som i stor grad muliggjorde dette. Våren var likevel krevende; oppdrag ble satt på vent og omsorgspermisjonene førte til inntektstap. Med stor usikkerhet knyttet til pandemiutviklingen gjennom året, forberedte styret seg i juni på at året kunne ende med et betydelig underskudd.

De verste scenariene slo ikke til, snarere tvert imot. For det første var ikke omsorgspermisjonene høsten 2020 like inngripende i og med at skoler og barnehager åpnet igjen før sommeren. For det andre var høstens oppdragstilgang god. Oppdrag som var satt på vent, ble gjennomført. For det tredje nøt NIKU godt av en kriseordning som Norges forskningsråd organiserte. Instituttet mottok i august en krisepakke til forskningsfeltet, basert på tidligere års samlede nasjonale oppdragsinntekter fra næringslivet. For det fjerde har bedre planlegging av forskningstiden ført til at forskerne i større grad enn tidligere har klart å ta ut tildelt forskningstid i inneværende år i stedet for å overføre til neste år. I juni var det dessuten en usikkerhet knyttet til finansieringen av tilrådingfunksjonen NIKU fikk på arkeologifeltet med virkning fra 1.1.2020. Denne usikkerheten ble ryddet vekk i og med en egen stortingsbevilgning i desember. Unntaksåret har også medført besparelser, ikke minst knyttet til reiser og arrangement, samtidig som finansinntektene er høyere enn budsjettet i 2019. Det er med stolthet og takknemlighet til dedikerte medarbeidere at styret nå kan vise til et positivt resultat for 2020.

I 2020 stod oppgraderinger på systemsida på planen, og dette er gjennomført både på regnskaps- og HR-feltet. I tillegg har digitalisering av NIKU tatt et stort steg i 2020. Disse oppgraderingene er gjennomført på budsjett, og har bidradd til viktige effektivitetsforbedringer. Satsingen her er i tråd med ett av fire strategiske mål som styret vedtok i 2018.

Et annet viktig strategisk mål er å hente inn større andel av inntektene fra eksterne forskningsfinansieringskilder. I 2020 er det arbeidet godt og målrettet på dette feltet, men dessverre var tilslagsprosenten på prosjektene innlevert til Forskningsrådet skuffende da resultatet ble offentliggjort i desember 2020.

Oppdragsvirksomheten har alt i alt vært positiv i 2020, NIKU har et godt omdømme når det gjelder kvalitet og vinner på dette, det gjelder alle avdelingene.

I forhold til tidligere år, er arkeologiaktiviteten i felt gått ned. De store prosjektene som har preget de siste årene, er i avslutningsfasen med funn- og rapportarbeid på programmet. Dette har i og for seg vært en gunstig omstendighet i corona-året, for det hadde vært mer krevende å gjennomføre store feltarbeid enn kontorbasert arbeid. NIKU fikk dette året et nytt forvaltningsansvar som følge av regionreformen og oppgaveoverføringen som fulgte. På linje med vitenskapsmuseene skal nå NIKU gi tilrådinger til de nye regionene i saker som gjelder bygrunn fra middelalderen og middelalderske kirkesteder. Tilrådingfunksjonen har vært en ny spennende utfordring. NIKU har gjennom året etablert god dialog med de nye regionene, og arbeidet med å finne en effektiv og omforent form på arbeidet.

Omdømmearbeid har hatt høyt fokus også i 2020, og NIKU er synlige og aktive i sosiale kanaler, på nett og generelt i formidlingsarbeid. En større konferanse om digital kulturarv skulle ha vært arrangert i mai 2020, men måtte avlyses. I stedet ble det arrangert en digital forskningsuke i november, der en representativ bredde av NIKUs forskning ble formidlet gjennom fem dager med frokostforedrag. Gjennom 2020 har NIKUs interne lunsjforedrag endret form, og de er blitt til digitale lunsjforedrag som også når ut til eksterne målgrupper.

Vinteren 2020 framforhandlet NIKU en ny særavtale med to viktige reviderte vedlegg; både

lønnsplan og fou-avtale ble framforhandlet på nytt med godt resultat. Det nye avtaleverket gir NIKU et bedre tilpasset formelt grunnlag for å realisere de strategiske målene styret har satt for virksomheten.

Rettsvisende oversikt

Stiftelsen har i 2020 driftsinntekter på 140,5 mill. kroner. Det er en reduksjon på 1,1 % i forhold til 2019. Arkeologiske vedtaksprosjekter utgjør til sammen 38 % av omsetningen. I tillegg bidrar Riksantikvaren med 7,0 millioner kroner til mindre private tiltak. Tilrådingfunksjonen som NIKU fikk på arkeologifeltet fra og med 2020 fikk et tilskudd fra Riksantikvaren på 5,3 millioner kroner.

Ca. 20 % av stiftelsens inntekter kom fra grunnbevilgningen, mot 14% året før. Grunnbevilgningen er i størrelse uendret med unntak av den ekstraordinære bevilgningen vedrørende Covid 19 (3 %).

Basisbevilgningen er i størrelse uendret. Forsiktig forvaltning av overskuddskapital har gitt et positivt bidrag til finansresultatet også dette året. Lave renter på bankinnskudd medfører imidlertid noe lavere finansresultat enn fjoråret.

Lønnskostnadene inklusive pensjon er 2,7% lavere enn fjoråret. I 2020 har andelen fast ansatte økt noe og dette forklarer den marginale økningen av pensjonskostnadene på 0,5% siden fjoråret.

Avskrivningskostnadene økte med 5% mot fjoråret som følge av årets anskaffelser.

Andre driftskostnader er ned 3,4 prosent fra 2019. For reiser alene, ble besparelsene mot budsjett 1,4 mill kroner. I tillegg kommer besparelser for alle typer arrangementer og utlegg i den forbindelse.

Det er i 2020 bokført nedskrivninger på prosjekter med i underkant av 1,6 mill kroner, mot 1,7 mill kroner i 2019. Det er i 2020 oppnådd en netto reduksjon på 0,5 mill kroner i avsetning for fremtidig nedskrivning av inntektene fra pågående prosjekter. Dette som resultat av at vi i år har kunnet reversere 2,6 mill av tidligere avsetninger mens summen av nye avsetninger ikke utgjør mer enn 2,1 mill. Det er vår ambisjon å få nivået på nedskrivninger ytterligere ned, samtidig som vi opprettholder den høye kvaliteten på leveranser og kundetilfredshet.

Totalt ender årsresultat for 2020 med et overskudd etter skatt på 2.197.835 kroner, som er 1,6 mill kroner bedre enn fjoråret. Med et såpass høyt aktivitetsnivå, er det realistisk å regne med et visst overskudd, men usikkerhet en om pandemiens konsekvenser preget det meste av året. 2021 budsjetteres med et visst underskudd, både fordi aktivitetsnivået forventes å ligge lavt mye av året og at konkurransen på oppdragssiden kan tyngre både priser og kapasitetsutnyttelse. Den strategiske kapasitetsveksten vi er i gang med, gir samtidig grunn til å forvente små driftsoverskudd i årene som følger. Nye systemer for bedre og mer effektiv administrasjon og prosjektstyring ble gjennomført som planlagt i året som gikk.

Stiftelsens egenkapital er økt som følge av årets overskudd. Sum egenkapital pr. 31.12.20 var på 50.049.420 kroner. Dette utgjør en egenkapitalandel på 47 %, en økning på 5% fra fjoråret. Virksomheten anses dermed tilfredsstillende solid og godt rustet for de aktuelle utfordringene som preger markedene i året foran oss.

Stiftelsens balanseposter er på forventet nivå. Styret mener at årsregnskapet for 2020 gir en rettvise oversikt over stiftelsens utvikling, resultat og stilling.

Finansiell risiko

Markedsrisiko

Stiftelsen er hovedsakelig eksponert mot endringer i markedet innenlands. NIKU møter et oppdragsmarked med økende konkurranse både på kompetanse og pris. Vi ser nødvendigheten av målrettet markedskommunikasjon, alliansebygging og profesjonalisering for å opprettholde og øke vår oppdragsmengde. Den sterke oppdragsveksten i 2019 lot seg ikke gjenta i 2020, men NIKU nyter god anseelse og ser flere gode vekstmuligheter i oppdragsmarkedet etter hvert som restriksjonene fra pandemien letter. Økt oppdragsvolum forventes i mer normale tider å kompensere for inntektsrisikoen forbundet med at omfanget av arkeologiske utgravningsprosjekter varierer over tid.

NIKU har i de seneste årene stått for store arkeologiske utgravninger i middelalderbyene. Erfaringsmessig er dette prosjekter som kommer tidvis og er uforutsigbare. Gjennom hele 2020 har utgravningsaktiviteten holdt seg forholdsvis høy,

med mye etterarbeid fra de foregående årene. Det forventes nedgang i aktivitet kommende år, selv om nye prosjekter kan moderere reduksjonen.

Basisbevilgningen fra Klima- og miljødepartementet holder seg på samme nivå som tidligere år. Fra Klima- og miljødepartementet fikk NIKU overført kr. 4.617 mill. for å utføre spesifiserte nasjonale oppgaver i 2020.

Kredittrisiko

Stiftelsen har ingen lån og er dermed ikke eksponert for endringer i rente- eller lånevilkår. Det foretas løpende kredittvurderinger ved inngåelse av større prosjektavtaler, for å redusere risikoen for at fordringer ikke blir betalt. Det har ikke vært noen tap på fordringer i 2020 og historikken for tap på fordringer understøtter vår vurdering av denne risikoen som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditeten vurderes som svært god og vil kunne dekke også uforutsette hendelser. Stiftelsen har i hovedsak oppdragsgivere og kunder uten konkursrisiko. Mellom 25 og 30 millioner kroner av årlige inntekter forskuddsbetales. Internt regnskapspersonell har som oppgave å påse at innbetalinger og utbetalinger skjer til rett tid. Skulle det bli behov for å tilføre driften ekstra likviditet utover alminnelig buffer, vil det kunne frigjøres rentebærende fondsmidler i løpet av en til to virkedager. Likviditetsrisikoen anses følgelig som liten.

Risiko knyttet til finansforvaltning

Stiftelsen har plassert en stor del av sin overskuddslikviditet i korte og noe lengre rentebærende fond, pluss indeksnære norske og internasjonale aksjefond. Avkastningen fra fondsplasseringene vil innebære risiko for finansresultatet fra år til år, men eksponeringen anses forholdsvis lav.

Fortsatt drift

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og tilhørende noter for NIKU et korrekt uttrykk for stiftelsens stilling, resultat og kontantstrøm.

I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø og det ytre miljø

I NIKU ble det utført 115,2 årsverk gjennom hele 2020, hvorav 20 årsverk var utført av midlertidige ansatte. Antall fast ansatte (inkludert ansatte i permisjon) pr. 31.12.20 var 103, ti mer enn året før. Kvinneandelen i stiftelsen var 57 % ved utgangen av 2020, mens den for vitenskapelige stillinger var 54,5 %. Fire av sju styremedlemmer var kvinner. Av de 18 midlertidig ansatte ved årets slutt, var 11 kvinner (61%). I alt var 13 ansatt i deltidsstillinger ved årets slutt, hvorav åtte kvinner (62%). For ansatte som var i foreldrepermisjon i 2020, tok kvinner og menn ut henholdsvis 20 og 18 uker i gjennomsnitt.

Gjennomsnittlig årslønn for kvinner var 677 000 kroner, mens den for menn var 696 500 kroner (fast ansatte).

NIKUs særavtale slår fast at likestilling skal være integrert i all virksomhet, at alle medarbeidere skal behandles som likeverdige og at vi skal motarbeide alle former for diskriminering og usaklig forskjellsbehandling.

NIKU har likestillingsavtale som er basert på lov om likestilling mellom kjønnene, som særlig tar sikte på å bedre kvinners stilling. Avtalen er et tillegg til gjeldende særavtaler og overenskomster i NIKU. I henhold til denne avtalen er det opprettet et eget likestillingsutvalg, og avtalen har bestemmelser om at begge kjønn skal være representert i ulike utvalg i NIKU.

I forbindelse med årlig rapportering, legges det frem tall som viser lønnskartlegging og fordeling av kjønn til ulike stillinger.

Tallene viser at NIKU behandler medarbeidere likeverdig, og at det ikke er usaklig forskjellsbehandling. Tallene kan også være grunnlag når årlige normeringsforhandlinger foregår, og på den måten kan NIKU utjevne eventuelle lønnsforskjeller når det gjelder kjønn.

Under eksterne stillingsutlysninger er innstillingsutvalget påpasselig med å vurdere søkere på bakgrunn av kompetanse og faglig dyktighet, og ikke legge til grunn andre faktorer som alder, kjønn, legning etc.

I NIKUs overordnede retningslinjer viser vi til at forbudet mot diskriminering gjelder for alle sider av et arbeidsforhold, blant annet ved utlysning av

stilling, ansettelse, omplassering og forfremmelse, opplæring og kompetanseutvikling, lønns- og arbeidsvilkår og ved avslutning av arbeidsforhold.

Alle nyansatte og ledere i NIKU gjøres kjent med dette innholdet når de starter i NIKU. Ved å informere om NIKUs retningslinjer for å fremme likestilling og hindre diskriminering allerede ved oppstart, sørger vi for at dette er kjent for alle som starter, og at alle ansatte får et bevisst forhold til NIKUs personalpolitiske retningslinjer. Vi har også jevnlig oppdateringer om temaet i løpet av året i form av møter og samlinger. Disse retningslinjene ligger i NIKUs digitale Personalhåndbok, og er tilgjengelig for alle ansatte til enhver tid.

Trakassering og vold er ikke akseptable handlinger i NIKU. For å sikre at eventuelle kritikkverdige forhold kommer frem i lyset, har NIKU nedfelt rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Denne rutinen er en del av HMS-håndboken, som alle ansatte har digital tilgang til.

Ved å ha gode rutiner for varsling, legger NIKU til rette for at alle arbeidstakere skal kunne føle seg trygge på å varsle internt om slike forhold, uten at dette får negative konsekvenser for arbeidstaker.

Det kan varsles om alle typer kritikkverdige forhold, som for eksempel straffbare forhold som tyveri og underslag, mobbing, trakassering, alvorlige brudd på NIKUs interne retningslinjer og brudd på alminnelige etiske standarder i samfunnet.

NIKU har også nedfelt retningslinjer for hvordan håndtere kritikkverdige forhold, slik at det er forutsigbarhet i fremgangsmåte, både for den som varsler, og de som behandler varslingssaker. På den måten skapes det tillit og trygghet i prosessen.

NIKU har et eget digitalt avvikssystem, hvor alle varsler registreres. Det er fullt mulig å varsle anonymt. Retningslinjene for håndtering av kritikkverdige forhold oppfyller kravene i Arbeidsmiljøloven, og omtaler prosessen generelt, slik at de kan tilpasses varselets innhold og vurderes i forhold til alvorlighetsgrad og karakter.

Det er ikke rapportert arbeidsuhell med alvorlige skader i 2020. Det gjennomsnittlige sykefraværet var på 6,6 %. Flere av stiftelsens kontorsteder har egne verneombud, i tillegg til hovedverneombud i Oslo, og det er sentralt AMU.

Virksomhetens art medfører verken betydelig forurensning eller utslipp som kan være til skade

for det ytre miljø. Farlig avfall behandles i tråd med offentlige retningslinjer. NIKU har avtale med Franzefoss om henting av spesialavfall fra konserveringsvirksomheten og er registrert på Avfallsdeklarerings.no.

Forskning

Selv om størstedelen av NIKU sine inntekter kommer fra oppdragsvirksomheten, utføres det en betydelig mengde forskning i NIKU. Den finansieres dels av grunnbevilgningen fra Forskningsrådet, dels av eksterne konkurranseutsatte forskningsmidler.

11 prosent av inntektene i 2020 kom fra eksterne forsknings-finansieringskilder (grunnbevilgningen ikke iberegnet). Ser en bort fra NIKUs oppdragsinntekter fra de lovpålagte arkeologiske utgravningsprosjektene der volumene de siste årene har vært svært store, utgjør andelen eksterne forskningsinntekter 18 prosent.

NIKU har som ett mål i strategien å øke andelen forskning som er finansiert av eksterne finansieringskilder. I handlingsplanen er rekruttering, styrking av støttefunksjoner, investering i nettverk og målrettet prosjektutvikling og søknadsaktivitet tiltak som skal bidra til bedre måloppnåelse her. Alle disse tiltakene er gjennomført i 2020; vi har ansatt flere nye forskere med søknadskompetanse, forskningsadministrasjonen har gått fra 1,6 til 2 årsverk, og vi var involvert i et stort antall forskningssøknader i 2020. Av disse var 15 søknader der vi enten selv stod som søker, eller var med som partner, rettet til Forskningsrådet. Også arbeidet med å utvikle forskningsnettverk og interne kvalitetssikringsrutiner har hatt høyt fokus i 2020. Uttellingen på søknadsaktivitetene kunne likevel vært bedre. Ingen av de prosjektene vi selv ledet gikk inn, men vi fikk andeler i ni prosjekt der vi var deltagere. Selv om nåløyet i Forskningsrådet er svært trangt, er det likevel grunn til å være optimistiske framover. Det er investert i søkekapital, det gjelder både i forskere, forskningsadministrasjon, nettverk og ikke minst i en portefølje av gode forskningsprosjektideer. Alt dette blir videreført og videreutviklet i 2021.

I 2020 inkluderte forskningsaktiviteten i NIKU vitenskapelig publisering, vitenskapelig feltarbeid, organisering av digital forskningsuke og lunsjseminarer, nettverksarbeid, utvikling av nye prosjekt og prosjektsøknader.

En viktig del av forskningen i NIKU har i de siste årene blitt gjennomført som strategiske instituttsatsinger. De strategiske instituttsatsingene har hatt forskningsfinansiering i henholdsvis tre og seks år, og ble sluttført i 2020. Satsingene Krigens kulturminner, By-SIS, Forvaltnings-SIS og Bygnings-SIS har fungert samlendende på tvers i NIKU, og de har generert publikasjoner, nettverk og søknader. To av satsingene ble vurdert som støtteverdige forskningsgrupper i Forskningsrådets HUMEVAL-prosess, og det utløste muligheter for å arbeide videre med nettverk og forskermobilitet.

I 2020 skulle instituttet ha organisert en sluttkonferanse for de strategiske instituttsatsingene. Denne konferansen måtte revurderes, og løsningen ble å arrangere en digital forskningsuke i november. Uka ble organisert ved tilby tre eller fire korte tematisk relaterte foredrag hver morgen denne november-uka. Erfaringene med opplegget var svært positive, instituttet nådde videre ut enn om arrangement hadde blitt gjennomført fysisk. Det inspirerte til å utvikle det digitale formidlingsformatet videre. De interne lunsjforedragene som NIKU har arrangert gjennom flere år, ble digitale i løpet av 2020, og de er nå åpne for eksterne interessenter. Til sammen 10 slike faglunsjer ble arrangert i 2020, og planer ligger klare også for 2021. En større konferanse om digital kulturarv som NIKU skulle ha arrangert i mai 2020, måtte avlyses.

Publiseringstallene for 2020 ligger godt over nivået i 2019 med en økning på om lag 10 % i absolutte tall. I 2020 ble det avlagt to doktorgrader ved ansatte i NIKU, begge ansatte i Nordområdeavdelingen.

Ved inngangen av 2020 hadde NIKU 40 ansatte med forskerkompetanse. Ved utgangen av året er tallet 47. De fordelte seg på forsker I (8), forsker II (19) og forsker III (20). I løpet av 2020 oppbemannet vi forskningsadministrasjonen til to fulle stillinger på midlertidig basis.

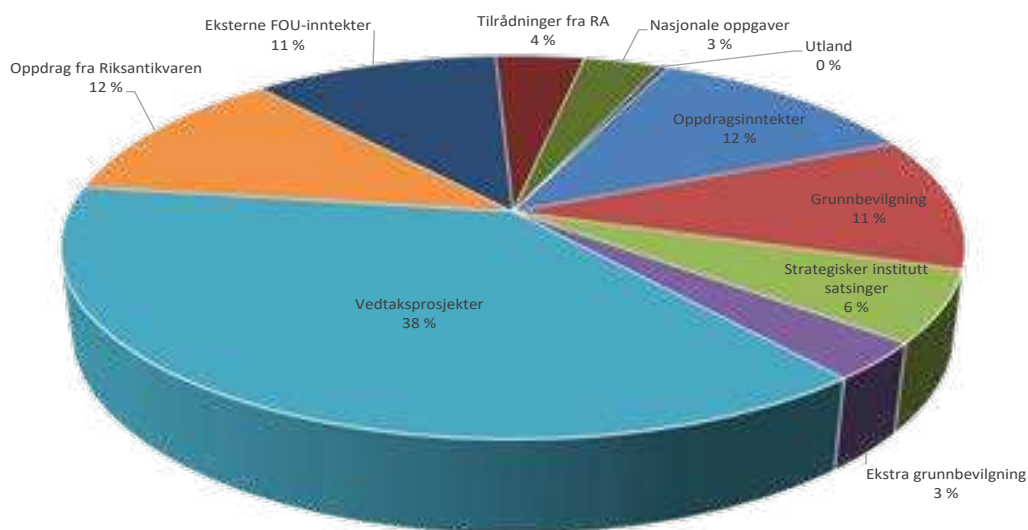
Oppdrag

NIKU er et institutt med tydelig oppdragsprofil. Det henger sammen med at ansvaret for de arkeologiske forvaltningsutgravningene i middelalderbyene ligger til instituttet, og at konserveringsatelieret også har status som nasjonalt kompetansesenter. Disse to relativt

sett tunge avdelingene i NIKU er primært oppdragsbasert, selv om det arbeides med å heve forskningskompetansen i begge avdelinger, og begge avdelinger har NFR-prosjekt i sin portefølje.

Når både Konserverings- og arkeologiavdelingene har hatt godt belegg med oppdrag i 2020, utgjør disse avdelingenes oppdragsinntekter 56 prosent av årets totale inntekter, og 77 prosent av oppdragsinntektene. Bygningsavdelingen og Avdelingen for digital dokumentasjon, kulturminner og landskap (DKL) har også en hovedvekt på oppdrag, og begge avdelinger er i positiv utvikling på dette området. Jf. for øvrig gjennomgangen av hver enkelt avdelings portefølje nedenfor. Avdelingene for nordområde og kulturarv og samfunn har også levert på oppdrag i 2020, men forskningsaktiviteten dominerer i disse to avdelingene.

Inntektsfordeling:

Arkeologiavdelingen

En av avdelingens hovedoppgaver er gjennom arkeologisk metode å overvåke og undersøke arkeologiske kulturminner i middelalderbyene og ved middelalderske kirkesteder.

I 2020 har det vært utført feltarbeid på Avaldsnes, Kong Oscarsgate i Bergen, Trikkeprosjektet i Gamlebyen Oslo, Kjøpmannsgata i Trondheim, Stavanger domkirke, Rådhusgaten i Tønsberg, samt ved en rekke kirkesteder.

I forbindelse med korona pandemien har reiseaktiviteten i avdelingen gått ned, og det har vært igangsatt strenge smittevernstiltak slik at feltarbeidet kunne gjennomføres som planlagt. I tillegg har avdelingen fortsatt arbeidet med prosjektavslutning og etterarbeid på Follobaneprosjektet, Bispevikaprojektet, Klemenskirkeprosjektet og Kjøpmannsgaten i Trondheim.

I henhold til ny ansvarsforskrift med virkning fra 1. januar 2020, har arkeologiavdelingen gitt faglige tilrådninger til både Riksantikvaren og fylkeskommuner i saker som berører byer, kirkesteder, borger, befestninger og klostre fra middelalderen.

Til sammen er det benyttet ca. 110 ukesverk til dette tilrådningsarbeidet i 2020. Arkeologiavdelingen har publisert flere forskningsartikler, samtidig som det har vært arbeidet med den strategiske satsingen MABYSIS.

CULTCOAST-prosjektet måtte dessverre avlyse planlagt feltarbeid, men har publisert forskningsresultater om kysterosjonens påvirkning på kulturarv på Svalbard. Avdelingen ansatte i august en historiker i 50% stilling for å øke forskningssøknadsskrivingen i avdelingen. Ved utgangen av 2020 bestod avdelingen av til sammen 42 ansatte.

Avdeling for digital dokumentasjon, kulturminner og landskap

Avdelingen arbeider målrettet med metodeutvikling og teknologibasert innovasjon, og det utføres stadig flere oppdrag for forvaltningen, spesielt i forbindelse med store infrastrukturprosjekter. Avdelingen har en stor portefølje med forvaltningsprosjektene hvor

geofysiske undersøkelser blir brukt til avklaring av arkeologiske kulturminner som er blant de største i sitt slag i verden. I 2020 startet vi i sammen med Statens veivesen og Vestfold fylkeskommune opp et forskningsprosjekt (VMOP) som skal hjelpe oss å forstå mere av de grunnleggende parameterne rundt de geofysiske undersøkelsene. I tillegg blir DKL-avdelingen i stadig større grad trukket inn i prosjekter som omhandler digital dokumentasjon, 3D-modellering, visualisering og formidling av kulturarven. De mest spektakulære jobbene i 2020 var kanskje 3D-modelleringen av Picassos verker på Y-blokka, samt den nye dokumentasjonen av runeinskripsjonen på Kulsteinen «Norges dåpsattest». Det ligger store prosjekter til oppstart også i 2021. I 2020 har avdelingen publisert en rekke internasjonale forskningsartikler, samtidig som avdelingen jobber hardt med søknader inn mot forskningsfeltet: metodeutvikling og historieskriving på bakgrunn av nyere teknologiske muligheter. Avdelingen har vokst med én ansatt i løpet av 2020. Både markedet for denne typen tjenester og behovet for videre forskning er stort, så avdelingen har behov for en gradvis økning av bemanningen.

Avdeling for kulturarv og samfunn (KOS)

Hovedfokuset for avdelingen er forskning og utredning om kulturarv som verdi i samfunnsliv og samfunnsutvikling. Avdelingen har hatt som prioritert mål å øke eksternfinansiert forskningsvirksomhet i tråd med strategien, og har oppnådd det gjennom to tilslag på søknader fra Norges forskningsråds (NFRs) program og Interreg Sverige-Norge Europeiske regionale utviklingsfond i 2020.

Avdelingen tar i tillegg oppdrag for offentlig forvaltning og private utbyggere når det gjelder planarbeid, mulighetsstudier, verdivurderinger av kulturminner, og steds- og landskapsanalyser. KOS-avdelingen har en bred forskningsportefølje, blant annet på utmarksbruk og verneområdeforvaltning, bærekraftig byutvikling, konfliktstudier og integrering av (f.eks. innvandreres) kulturarvsverdier i beslutningsprosesser. Det forskes også på ulike forvaltningsmodeller og innbyggermedvirkning, verdensarv og kulturarv knyttet til ulike grupper i samfunnet.

Avdelingen har et spesielt fokus på metodeutvikling i planlegging, f.eks. konsekvensutredningsmetodikk på verdensarv.

Avdelingen hadde 11 ansatte ved utgangen av 2020, hvorav tre nyansatte forskere tiltrådte i løpet av 2020.

Bygningsavdelingen

Bygningsavdelingen arbeider med forskning og oppdrag som har med bygningsarven å gjøre. Avdelingen har sin kjernekompetanse innen arkitektur- og bygningshistorie samt eldre byggeteknikk, og de ansatte er spesialister på verneverdige bygninger fra middelalderen til vår egen tid.

Avdelingens oppgaver er blant annet bygnings- og arkitekturhistoriske undersøkelser, verdivurderinger, rådgivning om restaurering, dokumentasjon av bygninger, skadevurderinger, tilstandsanalyser og overvåking av bygninger og ruiner.

I 2020 har avdelingen, sammen med flere andre avdelinger, spesielt satset på å utvikle fagområdene klima/miljø, middelalderkirker, digital dokumentasjon og bymiljøutvikling. Disse fire satsningsområdene følger NIKUs strategiske fokusområder, og er feltet der avdelingen ser et potensiale for vekst. Spesielt legges nå mye energi på å koordinere og formidle kompetansen på middelalderkirker i stein. Oppdragsfeltet, som står for mesteparten av de eksterne inntektene i avdelingen, domineres av kulturhistoriske verdivurderinger av bygninger og bygningsmiljøer.

Forskningsfeltet domineres av prosjekt innenfor klima / miljøområdet. Avdelingen ledet eller deltok i fem eksterntfinansierte nasjonale eller internasjonale forskningsprosjekter i 2020. Dette år fikk avdelingen, sammen med NIBIO, gjennomslag på enda én søknad om eksterne forskningsmidler som tematisk faller inn under klima- og miljøfeltet, rettet mot arktiske områder. Prosjektet finansieres av Norges Forskningsråd. Avdelingen ansatte sommeren 2020 en kunsthistoriker, med faglig fokusområde rettet mot middelalderkirkene av stein. Avdelingen hadde tretten ansatte ved utgangen av 2020.

Konserveringsavdelingen

Konserveringsavdelingens kjernevirksomhet er konservering, restaurering og tilstandsvurdering av kunst, inventar, dekor og overflater, med et særlig fokus på kirkekunst. Avdelingen har som

nasjonalt kompetansesenter på konservering et ansvar for å holde oss oppdatert på gjeldende konserveringsmetoder.

Et annet fokus er beredskap knyttet til verneverdige bygninger og inventar, i dialog med eiere og redningstjenesten. Dette er en tematikk som det blir stadig mer aktuelt fordi klimaendringene øker risiko for naturkatastrofer og ekstreme hendelser. NIKU jobber med å sette søkelys på viktigheten av gode planer på nasjonalt, kommunalt og regionalt nivå. I 2020 hadde avdelingen fire oppdrag på dette feltet. I januar 2021 starter NIKU et 3-årig internt finansiert forskningsprosjekt innenfor beredskap knyttet til kulturminner og ekstremhendelser som følge av klimaendringene. Konserveringsavdelingen leder dette prosjektet.

Avdelingen utfører også fargeundersøkelser av private og offentlig bygninger (interiør og eksteriør), og har kompetanse på å undersøke, dokumentere og gi råd om opprinnelig fargesetting samt vedlikehold av malte interiører. Vi har kompetanse på mur og betong, og våre oppdrag på dette feltet er i vekst. Avdelingen hadde 15 ansatte ved utgangen av 2020, og fikk i løpet av året to nye ansatte og ny avdelingsleder. Sju av våre ansatte er forskere. Avdelingen har et ansvar for å ta imot konservatorstudenter i praksis, og i 2020 hadde vi én student fra UiO's masterprogram for malerikonservering hos oss.

Nordområdeavdelingen

Nordområdeavdelingen driver med forskning på kulturarv, samfunn og samfunnsendring i sirkumpolare områder. Viktige tema er bruk og forvaltning av kultur og naturressurser, kulturminner og kulturmiljø i forhold til klima- og miljørelaterte problemstillinger, tradisjonell kunnskap som kunnskapskilde og styringsverktøy, samt klima- og miljørelaterte problemstillinger tilknyttet samfunn og urfolk i nordområdene.

Forskningen er utpreget tverrfaglig, gjerne i skjæringspunktet mellom samfunns- og naturvitenskapene. Nordområdeavdelingen er lokalisert i Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning, noe som bidrar til samarbeid på tvers av disipliner, institusjoner og landegrensener.

Fellesnevneren for disse samarbeidene er klima og miljø. I 2020 kom 95% av avdelingens inntekter fra forskning. Et viktig fokus for

Nordområdeavdelingen fremover er å fortsette og styrke arbeidet med prosjekt- og søknadsutvikling for derigjennom bidra til å styrke avdelingen og NIKUs forskningsaktivitet. Avdelingens oppdragsvirksomhet omfatter utredninger innenfor historisk og nåtidig landskaps- og ressursbruk, tradisjonell kunnskap, rettigheter og kulturminner og kulturmiljø.

Nordområdeavdelingen ansatte to forskere i 2020 og hadde ved årets utgang ti ansatte.

Framtidsutsikter

Ved årsskiftet 2021 ser vi inn i et år preget av usikkerhet. Corona-utfordringene er ennå ikke tilbaketrukket, og i beste fall kan kanskje situasjonen begynne å normalisere seg høsten 2021. Det er uavklart om forskningsinstituttene vil nyte godt av kriseordninger i 2021. Men coronasituasjonen vil trolig prege oppdragssituasjonen til NIKU, dog kanskje ikke like ødeleggende som våren 2020 da omsorgspermisjoner og utsettelse av oppdrag reduserte inntektene vesentlig. På den andre siden ser en at næringslivet nå er preget av nedstengingen, og det er mulig at oppdragsmarkedet vil bli redusert som følge av dette. Konsulentselskapene som NIKU for en del både samarbeider og konkurrerer med, merker alt nedgangstidene, og priskonkurransen skjerpes. For NIKU er det likevel en gunstig omstendighet at de fleste av instituttets kunder er offentlige.

I tillegg er en periode med store arkeologiske utgravninger i middelalderbyene nå i hovedsak over. I Oslo kan det enda bli satt i gang et par større utgravninger, men dette er også konjunkturavhengig, og henger sammen med lønnsomheten på eventuelle nye prosjekter i Gamlebyen. I Trondheim er et par prosjekt på planleggingsstadiet, og i Bergen ligger eventuelt utgravning i forbindelse med bybaneprosjektet noe fram i tid. Det er altså grunn til å tro at aktiviteten i Arkeologiavdelingen vil gå ned i tida framover. Dessuten kommer NIKUs forvaltningsrolle på arkeologifeltet opp til ny vurdering i arbeidet med innvarslet ny kulturmiljølov. NIKU er bygd opp med både faglig og økonomisk utgangspunkt i middelalderarkeologien, så det er avgjørende viktig for instituttet at ansvaret for arkeologien i middelalderbyene og de middelalderke kirkestedene blir værende i NIKU.

NIKU arbeider målrettet for å posisjonere seg på forskningsfeltet. Det handler om å vinne

konkurranser om eksterne forskningsmidler. For å greie å opprettholde og heve volumet (og kvaliteten) på de vitenskapelige publikasjonene, for å bygge faglig kvalitet hos de ansatte og i siste instans for å være berettiget til å motta grunnfinansiering fra Forskningsrådet, bør inntekter fra eksterne forskningsfinansieringskilder økes. Men stor usikkerhet vil til enhver tid være knyttet til tilslag i Forskningsrådet, og ikke minst i de utenlandske forskningsfinansieringskildene. Konkurransen er svært stor, og bare 10 % av Forskningsrådets totale søknadsmengde ble innvilget i 2020. Når en i tillegg vet at fagfelt som er sentrale for vårt samfunnsoppdrag, ikke er prioriterte av Forskningsrådet eller Kunnskapsdepartementet, er arbeidet med å vinne forskningsprosjekt krevende - men ikke umulig! I instituttet innrettes nå søknadene så langt det er mulig etter de prioriterte tematikkene, slik at vår forskning blir godt tilpasset de samfunnsbehovene Forskningsrådet har identifisert som viktigst. Det gjelder klima- og miljø, samfunnsikkerhet, involvering, medvirkning og inkludering, skjæringspunktet mellom kulturarv og natur, og innovativ forvaltning. Oppdragsmarkedet etterspør NIKUs fagkompetanse knyttet til bygningsarv, arkeologi, konservering, kirker m.v., men det har vist seg vanskeligere å få videreutvikle denne kompetansen gjennom eksterne forskningsmidler.

Det er likevel viktig å påpeke at NIKU omstiller seg fortløpende etter nye behov i oppdragsmarkedet og etter forskningspolitiske signaler. Instituttet bygger kompetanse på skjæringspunktet mellom kulturarv og klimautfordringer, på forebyggende tiltak, beredskap og restverdirendring, på ny teknologi og på ulike samfunnsvitenskapelige tilnærminger til kulturarv i bruk. Det innebærer også at den grunnleggende kulturarvkompetansen NIKU besitter blir aktivisert i relasjon til nye problemstillinger knyttet til de aktuelle samfunnsutfordringene. Når det gjelder organisasjonen, er det grunn til å være optimistisk framover. Instituttet landet nytt avtaleverk etter grundige forhandlinger i 2020, og dette legger et fundament for effektiv og omforent drift. Alle stabsfunksjonene er nå godt og kvalifisert bemannet, ledergruppa er etablert, og systemoppgraderinger gjør at instituttet nå arbeider mer effektivt. Utvikling på dette området vil fremdeles ha fokus i årene framover, for strømlinjeforming av administrative tjenester gir bedre inntjening og bedre arbeidsmiljø. Når det er sagt, har 2020 gitt administrasjonen positive læringspunkt som instituttet vil ta med seg framover.

Det er positiv læring å hente fra erfaringene med hjemmekontor, og vi ønsker å ta med oss det beste fra denne situasjonen videre. I mange tilfeller vil mer smidig åpning for bruk av hjemmekontor gagne både medarbeidere og organisasjon. Vi ser også at NIKU har gjort vesentlige innsparing på reisebudsjettet i 2020. Her er det også noe å lære. Det er klart at ved å videreføre digitale møter for mange av de reisebaserte møtene som ble gjennomført tidligere, både sparer utgifter for instituttet og miljøet.

NIKUs omdømme må kontinuerlig vedlikeholdes. I 2021 skal det gjennomføres en ny omdømmeundersøkelse, men inntrykket ved årsskiftet er at NIKU framstår offensive og profesjonelle, ikke minst i de digitale mediene. Mange av NIKUs oppdrag blir tildelt under tilvising til kvaliteten på arbeidet, og pågangen for å være med i konsortier som utarbeider forskningssøknader, viser at instituttet framstår som en attraktiv samarbeidspartner for andre

forskningsinstitusjoner. De digitale forumene for forskningsformidling som ble etablert i 2020, er det ønskelig å videreføre og videreutvikle. Dette er en rimelig måte NIKU kan spre sine forskningsresultater på, og på den måten la forskningen få effekt hos dem den er ment for, og slik også bygge omdømme.

NIKU befinner seg på et punkt ved årsskiftet 2021 der det til tross for en stor grad av usikkerhet også er grunn til optimisme. Strategien fungerer godt, og mye arbeid blir lagt ned som skal sørge for ønsket retning og utvikling. Både ledelse og stabsfunksjoner er nå godt på plass. Instituttet har greidd seg godt gjennom et kriseår, og det legges vekt på å møte nye eksterne utfordringer på konstruktiv måte.

Ellers er det ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som er av betydning for bedømmelsen av regnskapet.

Årsresultat og disponeringer

Styret foreslår at årsresultatet på 2 197 835 kroner for 2020 fordeles som følger:

Overført til annen egenkapital	2 197 835 kroner
Sum disponert	2 197 835 kroner

Oslo, 25.03.2021

I styret for stiftelsen NIKU

Torger Ødegaard	Ingebjørg Erikstad	Per Karlsen
styreleder	styrets nestleder	styremedlem
Tor Einar Fagerland	Mette Bye	Hilde Rigmor Amundsen
styremedlem	styremedlem	styremedlem

Tone Olstad	Kristin Bakken
styremedlem	administrerende direktør

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Ingebjørg Erikstad

Nestleder

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5993-4-2582772

IP: 109.70.xxx.xxx

2021-04-07 19:22:09Z

Kristin Bakken

Daglig leder

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5998-4-831168

IP: 51.175.xxx.xxx

2021-04-08 07:01:09Z

Torger Ødegaard

Styreleder

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5999-4-2911012

IP: 84.208.xxx.xxx

2021-04-08 08:52:27Z

Hilde Rigmor Amundsen

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5999-4-1055229

IP: 77.106.xxx.xxx

2021-04-08 09:20:05Z

Tor Einar Fagerland

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5993-4-3161145

IP: 129.241.xxx.xxx

2021-04-08 17:38:58Z

Per Karlsen

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5997-4-375643

IP: 81.166.xxx.xxx

2021-04-11 19:03:12Z

Mette Bye

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5997-4-1174688

IP: 185.176.xxx.xxx

2021-04-12 16:30:24Z

Tone Marie Olstad

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5999-4-2271745

IP: 77.18.xxx.xxx

2021-04-12 19:44:08Z

Penneo Dokumentnøkkel: NEXXH-TP1WW-A1GHE-GBMNO-PKN2J-Y31J1

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Resultatregnskap

	Note	2020	2019
Driftsinntekter og driftskostnader			
Prosjektinntekter	7	140 516 850	142 045 616
Sum driftsinntekter		140 516 850	142 045 616
Direkte prosjektkostnader		16 903 056	17 210 266
Lønnskostnad	3,4	96 415 853	99 072 769
Avskrivning på driftsmidler	1	2 313 917	2 198 502
Annen driftskostnad	3	23 324 616	24 148 256
Sum driftskostnader		138 957 443	142 629 793
Driftsresultat		1 559 407	-584 177
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt		510 821	850 613
Annen finansinntekt	2	674 887	518 620
Rentekostnad		70 888	58 035
Resultat av finansposter		1 114 820	1 311 198
Ordinært resultat før skattekostnad		2 674 228	727 021
Skattekostnad på ordinært resultat	8	476 393	112 725
Årsoverskudd	6	2 197 835	614 296
Overføringer			
Overført til annen egenkapital		-2 197 835	-614 296
Sum overføringer		2 197 835	614 296

Balanse

	Note	2020	2019
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	8	729 436	882 305
Sum immaterielle eiendeler		729 436	882 305
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	1	4 675 755	5 617 065
Sum varige driftsmidler		4 675 755	5 617 065
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	2	43 810	43 810
Andre langsiktige fordringer		59 625	59 625
Sum finansielle anleggsmidler		103 435	103 435
Sum anleggsmidler		5 508 626	6 602 805
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		33 465 644	47 061 079
Andre kortsiktige fordringer		2 149 741	2 738 681
Sum fordringer		35 615 385	49 799 760
Investeringer			
Markedsbaserte fond	2	27 193 507	26 518 620
Sum investeringer		27 193 507	26 518 620
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	38 619 994	29 901 886
Sum omløpsmidler		101 428 886	106 220 265
Sum eiendeler		106 937 512	112 823 071

	Note	2020	2019
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital		15 000 000	15 000 000
Sum innskutt egenkapital		15 000 000	15 000 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		35 049 420	32 851 585
Sum opptjent egenkapital		35 049 420	32 851 585
Sum egenkapital	6	50 049 420	47 851 585
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2 340 636	5 233 279
Betalbar skatt	8	323 524	0
Skyldig offentlige avgifter		8 192 787	8 342 105
Forskuddsinnbetalt på prosjekter	9	35 068 569	40 310 777
Annen kortsiktig gjeld		10 962 576	11 085 324
Sum kortsiktig gjeld		56 888 092	64 971 485
Sum gjeld		56 888 092	64 971 485
Sum egenkapital og gjeld		106 937 512	112 823 071

Oslo, 25.03.2021

I styret for stiftelsen NIKU

Torger Ødegaard
styrelederIngebjørg Erikstad
styrets nestlederPer Karlsen
styremedlemTor Einar Fagerland
styremedlemMette Bye
styremedlemHilde Rigmor Amundsen
styremedlemTone Olstad
styremedlemKristin Bakken
administrerende direktør

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk.

Vurdering og klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring. Enkelte poster er i samsvar med regnskapsloven vurdert etter andre regler og redegjøres for nedenfor.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

Andre anleggsaksjer

Anleggsaksjer hvor NIKU ikke har betydelig innflytelse balanseføres til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til virkelig verdi (markedspris etter fondenes opplyste dagskurs)

på balansedagen. Verdiendringen er resultatført under finansinntekt.

Pensjonsforpliktelser

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter alle ansatte. Samtlige ansatte er med i en kollektiv ordning etter Lov om foretakspensjon. Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser, som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelse fra folketrygden. Forpliktelsen knyttet til den kollektive ordningen er dekket gjennom et forsikringsselskap. Pensjonsordningen finansieres over selskapets drift. Årets premie føres i regnskapet som årets pensjonskostnad. Viser til nærmere beskrivelse i note 4.

Vurderingsprinsipp for prosjekter

Inntekter er bokført i henhold til vilkår for fakturering eller betalingsløfte i bevilgningsbrev eller kontrakt. For ikke avsluttede prosjekter er det beregnet forventet total kostnad av gjenstående aktiviteter. Dekningsbidrag for utført arbeid blir godskrevet arbeidsåret, med mindre gjenstående aktivitet koster mer enn det som da blir tilgjengelig av midler. I slike tilfeller overføres totalt forventet kostnad slik at forventet underdekning belastes første arbeidsår. Usikkerhet i forbindelse med enkeltprosjekter er for øvrig tatt hensyn til under inntektsføringen av prosjektene. For prosjekter som antas å gi tap, kostnadsføres hele det beregnede tapet umiddelbart. Under kortsiktig gjeld inngår posten forskuddsinnbetalinger fra kunder som er overført til neste år etter vurdering av økonomisk og faglig fremdrift i hvert enkelt prosjekt og aktivitet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettopført. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort.

Noter

Note 1: Varige driftsmidler

Anleggsmidler 2020

	Maskiner	Inventar	EDB HW	EDB SW	Sum
Anskaffelseskost 01.01	4 753 406	5 298 038	6 739 792	2 996 770	19 788 006
Tilgang	0	1 277 193	0	95 416	1 372 609
Mottatte tilskudd		0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	4 753 406	6 575 231	6 739 792	3 092 186	21 160 615
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	3 786 740	1 913 555	5 842 130	2 628 515	14 170 940
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	4 111 361	3 377 258	5 990 503	3 005 737	16 484 859
Balansført verdi pr. 31.12	642 045	3 197 973	749 289	86 449	4 675 755
Årets avskrivninger	324 620	1 463 702	148 373	377 222	2 313 917

Forventet økonomisk levetid	3	5	3	3
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Årlig leie av ikke balansførte driftsmidler

	Årlig leie
Husleie	9 687 496
Leie datasystemer	616 695
Leie kontormaskiner	422 217
Leie transportmidler	128 428
Totalt	10 854 836

Note 2: Finansielle eiendeler

Investeringer i aksjer og fondsplasseringer:

Navn på selskap	Ciens AS	Totalt
Eierandel	11,11 %	
Balansført verdi	43 810	43 810

Aksjene er oppført til kostpris

Verdipapirfond :

Navn på plass	Andeler	Kurs 31.12	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi	Verdiendring
KLP Aksjeglø	777,4246	2986,8181	2 000 000	2 322 026	2 322 026	199 783
KLP AksjeNc	897,2339	2597,0951	2 000 000	2 330 202	2 330 202	101 497
Pluss Likvidi	12178,51	1013,23	12 000 000	12 277 645	12 277 645	172 413
Pluss Obliga	9927,2012	1038,88	10 000 000	10 263 634	10 263 634	173 723
Totalt			26 000 000	27 193 507	27 193 507	647 416

Kortsiktige plasseringer (andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til virkelig verdi (markedspris etter fondenes opplyste dagskurs) på balansedagen. Verdiendringen er resultatført under finansinntekt.

Note 3: Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser**Lønnskostnader**

	2020	2019
Lønninger	73 531 418	75 539 907
Arbeidsgiveravgift	11 203 319	11 722 187
Pensjonskostnader, avg.pl.	12 108 534	9 913 452
Andre ytelser	-427 418	1 897 223
SUM	96 415 853	99 072 769

Antall årsverk inkl. korttidsengasjert personell	115	117
--	-----	-----

Ytelser til ledende personer:

	Daglig leder	Styret
Lønn/honorar	1 275 622	201 600
Pensjonspremie	187 293	
Andre godtgjørelser	13 345	
SUM	1 476 260	201 600

Revisor:

Revisjonshonorar fordeles på følgende måte:

	2020	2019
Ordinær revisjon *)	315 500	203 074
Bistand ligningspapirer/regnskap m/noter og kontantstrømoppstilli	53 400	49 400
Annen bistand årsoppgjør	68 600	19 350
Bistand MVA	6 450	16 600
Attestasjon prosjekter	112 350	138 705
SUM (ekskl. mva)	556 300	427 129

*) Netto resultatført og viderefakturert ved akonto, løpende eller avregning.

Opplyst honorar for ordinær revisjon for året inkluderer en høyere grad av akonto fakturering enn fjoråret.

Note 4: Pensjonskostnader, - midler og - forpliktelser

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter i alle ansatte. Samtlige ansatte er med i en kollektiv ordning etter Lov om foretakspensjon.

Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser, som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Forpliktelsene knyttet til den kollektive ordningen er dekket gjennom et forsikringsselskap.

Pensjonsordningen finansieres over selskapets drift.

Innbetalt til ordningen utgjør for 2020 totalt kr. 12 521 982 eks. trekk ansatte.

Selskapet har også en avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP).

Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Note 5: Bankinskudd

	2020	2019
I posten bankinnskudd inngår bundne skattetrekksmidler	3 721 640	3 657 197
Sum	3 721 640	3 657 197

Note 6: Avstemming av egenkapitalen

	Grunnkapital	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01	15 000 000	32 851 585	47 851 585
Årets resultat		2 197 835	2 197 835
Egenkapital 31.12	15 000 000	35 049 420	50 049 420

Note 7: Driftsinntekter

Prosjektinntekter består av:	2020	2019
Grunnbevilgning*)	20 272 581	13 453 796
Strategiske Instituttprogrammer *)	8 457 985	5 649 324
Vedtaksprosjekter	53 620 219	58 632 871
Midler fra Riksantikvaren **)	21 603 866	17 383 934
Diverse FOU	14 767 940	16 256 797
Nasjonale oppgaver	4 616 667	3 195 408
Utland	458 518	828 980
Andre oppdrag	16 719 073	26 644 506
SUM	140 516 850	142 045 616

*) Grunnbevilgning Inkludert ekstra covid 19 midler (kr 4 512 438) og strategiske instituttsatsinger utgjør til sammen basisbevilgningen fra Forskningsrådet.

***) Herav kr 6 952 547 til vedtakssaker og 5 340 695 som er brukt til tilrådninger

Note 8: Skatter

	2020	2019
Årets skattekostnad fordeler seg på :		
Betalbar skatt, 22 % av grunnlag	323 524	0
Endring utsatt skatt 22 %	152 869	112 725
Sum skattekostnad	476 393	112 725

Beregning av årets skattegrunnlag :

Resultat før skatt	2 674 228	727 021
Permanente forskjeller	-508 804	-214 637
Endring i midlertidige forskjeller	313 014	39 215
Framførbart underskudd	-1 007 874	-551 599
Årets skattegrunnlag	1 470 564	0

Oversikt over midlertidige forskjeller :

Driftsmidler	-3 315 619	-3 002 604
Framførbart underskudd	0	-1 007 874
Sum	-3 315 619	-4 010 478
Utsatt skattefordel, 22 %	-729 436	-882 305
Utsatt skattefordel 31.12.	-729 436	-882 305

Note 9: Forskuddsinnbetalt på prosjekter

	2020	2019
Forskuddsinnbetalt på prosjekter	35 068 569	40 310 777
Sum forskuddsinnbetalinger	35 068 569	40 310 777

Note 10: Covid 19

NIKU fikk tildelt kr 4 585 000 i ekstraordinær grunnbevilgning fra Forskningsrådet.

Hvert institutt sin andel av departementets bevilgning tilsvarte instituttets andel av gruppens samlede nasjonale oppdragsinntekter fra næringslivet.

Midlene er i hovedsak benyttet til næringsrettet forskning og rettes primært mot grønn omstilling, digitalisering og/eller kunnskapsutvikling relatert til pandemiforløpet.

Det har ikke vært noen permitteringer eller oppsigelser på grunn av pandemien.

Norsk Institutt for Kulturminneforskning**Kontantstrømoppstilling**

	2020	2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
+/- Resultat før skattekostnad	2 674 228	727 021
+ Ordinære avskrivninger	2 313 917	2 198 502
Verdiendring fond og obligasjoner	-674 887	-518 620
Betalt skatt	0	0
+/- Endring fordringer	14 184 375	-28 499 815
+/- Endring leverandørgjeld	-2 892 643	2 185 781
+/- Endring i andre tidsavgrensningsposter	-5 391 525	15 161 285
= Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	10 213 465	-8 745 846
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
+ Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 372 609	-4 197 908
+ Innbetalinger ved tilskudd driftsmidler	0	0
+/- Inn- / Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	0	-26 000 000
= Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 372 609	-30 197 908
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
+ Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	0
+ Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	0	1 695 770
- Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	-122 748	0
= Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-122 748	1 695 770
= Netto endring i kontanter og kontantekv.	8 718 108	-37 247 984
+ Beholdning av kontanter og kontantekv. 1.1.	29 901 886	67 149 870
= Beholdning av kontanter og kontantekv. 31.12	38 619 994	29 901 886

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Ingebjørg Erikstad

Nestleder

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5993-4-2582772

IP: 109.70.xxx.xxx

2021-04-07 19:23:38Z

Kristin Bakken

Daglig leder

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5998-4-831168

IP: 51.175.xxx.xxx

2021-04-08 07:00:07Z

Torger Ødegaard

Styreleder

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5999-4-2911012

IP: 84.208.xxx.xxx

2021-04-08 08:50:53Z

Hilde Rigmor Amundsen

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5999-4-1055229

IP: 77.106.xxx.xxx

2021-04-08 09:21:25Z

Tor Einar Fagerland

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5993-4-3161145

IP: 129.241.xxx.xxx

2021-04-08 17:41:08Z

Tone Marie Olstad

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5999-4-2271745

IP: 77.18.xxx.xxx

2021-04-11 18:54:57Z

Per Karlsen

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5997-4-375643

IP: 81.166.xxx.xxx

2021-04-11 19:01:43Z

Mette Bye

Styremedlem

På vegne av: NIKU

Serienummer: 9578-5997-4-1174688

IP: 185.176.xxx.xxx

2021-04-12 15:28:24Z

Penneo Dokumentnøkkel: GVFF6Z-MXEQ0-P2TFH-5QANK-EHWEC-KT8QI

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

